

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
KATEDRA BIOTECHNICKÝCH ÚPRAV KRAJINY

**Aspekty soustavy NATURA 2000 v územním plánování, případová
studie obce Držková**

NATURA 2000 in urban planning process, case study Držková
municipality

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Lenka Novotná, Ph.D.

Autor práce: Lucie Kocourková

2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: **Lucii Kocourkovou**
obor: Regionální správa

Název tématu:

Aspekty soustavy NATURA 2000 v územním plánování, případová studie obce Držková

Název tématu v anglickém jazyce:

NATURA 2000 in urban planning process, case study Držková municipality

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je vyhodnocení všech možných aspektů soustavy NATURA 2000 v nástrojích územního plánování. Studentka zhodnotí důsledky záměrů a koncepcí rozvoje obce Držková na soustavu NATURA 2000 ve vazbě na nezbytná opatření pro zajištění ochrany a celistvosti zájmového území. Bakalářská práce bude založena na extenzivní rešerši vztahující se k územně plánovací dokumentaci a ochraně i zajištění celistvosti území NATURA 2000. Vyhodnocené aspekty soustavy NATURA 2000 a jejich dopady na rozvoj území budou rešeršně porovnány s vybranou obcí v zahraničí.

Rozsah grafických prací:

Klasifikace záměrů ovlivňující soustavu NATURA 2000
Fotodokumentace
kartogramy

Rozsah průvodní zprávy:

max.40 stran textu

Seznam odborné literatury:

EARTH SUMMIT '92, 1992: The United Nations Conference on Environment and Development Rio de Janeiro, Regency Press Corporation, London, ISBN 0-9520469-0-3

HÁK, T., 2006: Přednášky ke studijnímu oboru sociální a kulturní ekologie, fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze

MAŠTÁLKA, M., 2009: Územně promítnutelné indikátory udržitelného rozvoje, Vysoké učení technické v Brně, ISBN 978-80-214-4030-2

ŠILHÁNKOVÁ, V., 2010: Urbanismus a územní plánování, Univerzita Pardubice, 2. vydání, ISBN 978-80-7395-310-2

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Lenka Novotná, Ph.D.

Konzultant bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: květen 2010

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

L.S.

Vedoucí katedry

17. 02. 2011

V Praze dne .....

Děkan

Tato bakalářská práce byla vypracována na Katedře aplikované geoinformatiky a územního plánování Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze v období říjen 2010 – duben 2011.

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením Ing. Lenky Novotné. Uvedla jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpala. Byla jsem obeznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon ve znění pozdějších předpisů.“

V Praze dne 28. 4. 2011

.....

Podpis

Poděkování:

Tím to bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Lence Novotné, Ph.D. za cenné připomínky a odborné vedení mé bakalářské práce. Dále pak Mgr. Radimu Ondrovi za pomocné rady. V neposlední řadě také děkuji své rodině za podporu při zpracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje rešeršnímu zpracování aspektů soustavy Natura 2000 v územním plánování. V této práci jsou vypracovány hlediska ovlivňující územně analytické podklady, a jak Natura 2000 působí na územní plán Obce Držková. V této práci jsou popsány prvky nacházející se v krajině a součásti územního systému ekologické stability. Práce se zabývá udržitelným rozvojem, který dává podnět k zamyšlení nad ochranou přírody. Proto jsou důsledky soustavy Natura 2000 ohledně ochranných prvků v krajině velmi důležité. Tento program nastavuje limity ochrany přírody pro zachování druhové rozmanitosti ohrožených živočichů a rostlin. V této bakalářské práci jsou popsány aspekty soustavy Natura 2000 v územním plánu obce Držková, která je následně srovnávána se zahraniční obcí Král'ova Lehota.

Klíčová slova: udržitelný rozvoj, krajina, ÚSES, NATURA 2000

Abstract

This bachelor thesis deals with research elaboration of Natura 2000 system aspects in urban planning. This work describes various aspects that affects planning analytical materials and the way, how Natura 2000 touches master plan in Držková municipality. Thesis contains decription of landscape elements as well as parts of the landscape ecological stability system. Part of work is focused on the problem of sustainable development, which gives an opportunity to think of the nature protection issues. That is why are the results of Natura 2000 system protection so important in landscape. This program ensures the preservation of many endangered plant and animal species by setting the rules for their protection. In this bachelor thesis are described aspects of Natura 2000 in Držková municipality and the results are compared to foreign town of Kraľova Lehota in Slovak republic.

Keywords: Sustainable Development, landscape, TSES, NATURA 2000

Obsah

1	Úvod	11
2.	Cíle práce.....	12
3.	Literární rešerše	13
3.1.	Udržitelný rozvoj	13
3.1.1.	Vymezení pojmu	13
3.1.2.	Pilíře udržitelného rozvoje	14
3.1.3.	Základní principy udržitelného rozvoje	14
3.1.4.	Udržitelný rozvoj v České republice	14
3.1.5.	Územně analytické podklady	15
3.1.6.	Dynamika územního rozvoje.....	15
3.2.	Natura 2000	16
3.2.1.	Vznik soustavy Natura 2000.....	16
3.2.2.	Směrnice	16
3.2.2.1.	Směrnice o ptácích.....	17
3.2.2.2.	Směrnice o stanovištích	18
3.2.3.	Ochrana Natura 2000.....	19
3.2.4.	Natura 2000 v ČR	20
3.2.5.	Natura 2000 v Evropské unii	20
3.2.6.	Natura 2000 v Zákoně 114/1992 Sb.....	20
3.3.	Urbanismus a územní plánování.....	22
3.3.1.	Krajina	22
3.3.2.	Územní systém ekologické stability	23
3.3.2.1.	Prvky ÚSES.....	23
3.3.3.	Krajinný ráz.....	25
3.3.3.1.	Významný krajinný prvek.....	25
3.4.	Aspekty soustavy Natura 2000 v územním plánu.....	26
3.4.1.	Zachování a ochrana přírodních stanovišť volně žijících živočichů.....	26
3.4.2.	Ochrana volně žijících ptáků	26
4.	Charakteristika studijního území	27
4.1.	Obec Držková	27
4.2.	Územní plán Obce Držková	29
4.2.1.	Koncepce rozvoje území obce.....	29
4.2.1.1.	Ochrana a rozvoj hodnot území.....	31

4.2.2.	Stanovisko dotčených orgánů	31
4.2.3.	Krajinný ráz obce Držková.....	31
4.2.4.	Ochrana přírody	32
4.2.5.	Přírodní památky.....	32
4.2.5.1.	Přírodní památka Solisko	32
4.2.5.2.	Přírodní památka Holíkova rezervace	32
4.2.5.3.	Přírodní památka Skály	33
4.2.6.	Soustava Natura 2000.....	33
4.2.6.1.	Ptačí oblast Hostýnské vrchy.....	33
4.2.7.	Územní systémy ekologické stability	33
	Nadregionální ÚSES.....	33
4.2.7.1.	Regionální ÚSES	34
4.2.7.2.	Lokální ÚSES.....	34
4.3.	Územní plán obce Král'ova Lehota.....	36
4.3.1.	Řešené území	36
4.3.2.	Koncepce rozvoje území obce.....	38
4.3.3.	Ochrana přírody	38
4.3.4.	Soustava Natura 2000.....	38
4.3.5.	Evropsky významné lokality	38
4.3.5.1.	Kráľovohoľské Nízke Tatry	38
4.3.6.	Územní systémy ekologické stability	39
4.4.	Aspekty Natura 2000 v územním plánu obce Držková	41
4.4.1.	Oblast Natura 2000.....	41
4.4.2.	Chráněné části krajiny.....	42
4.4.3.	Územní systém ekologické stability	42
4.4.4.	Krajinný ráz.....	42
4.5.	Aspekty Natura 2000 v územním plánu obce Král'ova Lehota	43
4.5.1.	Oblast Natura 2000.....	43
4.5.2.	Chráněné části krajiny.....	44
4.5.3.	Územní systém ekologické stability	44
4.5.4.	Krajinný ráz.....	44
4.5.5.	Porovnání s obcí Držková.....	44
5.	Diskuze	46
6.	Závěr.....	47

7. Přehled literatury a použitých zdrojů	48
8. Přílohy	51

1. Úvod

Příroda potřebuje ke svému rozvoji mnoho druhů rostlin a živočichů, jejich vzájemné vazby mezi sebou i s celými přírodními společenstvy. Rozmanitost druhů nám dodává nové a další možnosti pro život na Zemi. Proto je důležité vytvářet místa vhodná na biologickou rozmanitost, tedy rozmanitost života ve všech jeho formách a napomáhat k dalšímu rozvoji a ochraňovat je před člověkem. Z tohoto důvodu se Evropská unie rozhodla vytvořit program Natura 2000, který se snaží o zachování nejhodnotnějších lokalit pro ohrožené druhy a volně žijící živočichy. Záměrem soustavy Natura 2000 je ochrana území pro tuto soustavu určená a zachování druhové rozmanitosti živočichů a rostlin tak, aby člověk nenarušoval jejich rovnováhu. Proto vznikají ptačí oblasti a evropsky významné lokality, které jsou chráněny a tím splňují vše pro vytváření biodiverzity.

Tato práce by měla nastínit, jaká hlediska soustavy Natura 2000 ovlivňují územní plán a vybrané lokality na území ČR. Natura 2000 může ovlivnit určitou oblast a její další rozvoj, její dopad na zájmové území a nastínit postupy při ochraně jednotlivých území.

2. Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit všechna hlediska soustavy NATURA 2000 s dopadem na územně analytické podklady a jejich vliv na územně plánovací dokumentaci. Vyhodnotit dopady soustavy NATURA 2000 na katastrálním území Obce Držková zejména zajištění opatření při ochraně jednotlivých zájmových území. Součástí této práce bude srovnání všech vyhodnocených hledisek soustavy NATURA 2000 Obce Držková se zahraniční Obcí Král'ova Lehota.

3. Literární rešerše

3.1. Udržitelný rozvoj

Pojem udržitelný rozvoj je u nás teprve v začátcích. První zmínky o udržitelném rozvoji se objevují teprve v roce 1960, kdy lidé začali mít pochybnosti ohledně rapidního nárůstu potřeby využití přírodních zdrojů. Až posléze se začali zajímat o udržitelný zdroj z hlediska životního prostředí, kdy vědci došli k závěru, že z hlediska přírodních možností a zdrojů není tak rychlý růst neustále možný bez negativního dopadu na přírodu samotnou (Maštalka, 2009). Podstata udržitelného rozvoje je spojitost mezi člověkem a přírodou z hlediska využívání přírodních zdrojů a jeho vlivu na ekologickou stabilitu prostředí a společenský blahobyt. Vztah mezi přírodním prostředím a hospodařením na daných územích a člověkem by měla být ve vzájemné rovnováze, aby nedocházelo k negativním dopadům na životní prostředí (Maier, 2009).

3.1.1. Vymezení pojmu

Udržitelný rozvoj je postaven na třech rovnocenných aspektech oboru sociologie, ekonomie a životního prostředí, které jsou na sobě závislé, čímž nastává rovnováha i mezi přítomnou a budoucí generací nebo jednotlivými zeměmi (Maier, 2009). Udržitelný rozvoj dle (Brundtland, 1987) nastavuje hranice, do jaké míry můžeme čerpat a využívat přírodní zdroje tak, aby byly dostatečné pro náš blahobyt, ale zároveň byly zachovány pro naše budoucí generace. (General Assembly Meeting 42/187) Udržitelný rozvoj by měl být šetrný k přírodě, hospodárný a také spravedlivý. Ekologický rozsah udržitelného rozvoje v území zabezpečují prostředky systémů ochrany životního prostředí, které určují limity pro využívání území i v územním plánování (Maier, 2009). V posledních deseti letech se mnoho organizací po celém světě snažilo měřit a monitorovat do jaké míry je splněn požadavek k udržitelnosti ekologických ukazatelů. (Boulanger, 2008)

3.1.2. Pilíře udržitelného rozvoje

Území je součástí povrchu země. Území je charakterizováno jako to, co je pod povrchem i to co je nad povrchem. Dle Maiera (2000) z ekologického hlediska je udržitelný rozvoj neobnovitelný a nevyčerpatelný zdroj, který je schopen být používán pro účely územního rozvoje.

Území má různé druhy využití. Důležité je uvažovat, jak s daným územím naložit, jelikož území na sebe navzájem působí. Při sjednocení a ucelení území se řídíme aspekty udržitelného zdroje, při nichž zohledňujeme jak dopad na životní prostředí a přírodní zdroje ohledně hospodaření a sociálního odvětví, ale také ekologické hledisko (například ekologii ovzduší, půdy, přírodních zdrojů, atd.). Při osídlování území nebo podle toho jak jsou území na trhu dostupná, se nám vytvářejí možnosti, jak je využívat a nakládat s nimi (Maštalka, 2009).

3.1.3. Základní principy udržitelného rozvoje

Obnovitelný zdroj bychom měli čerpat tak rychle, aby se sám stihl obnovovat, ale také tak rychle, abychom mohli najít jiná alternativní řešení jak nalézt jiné náhrady a posléze na ně přejít (Maier, 2009). Životní prostředí má určitou schopnost přizpůsobovat se znečištění, ale nesmíme tuto hranici přesáhnout. Jakmile tuto hranici přesáhneme, začneme nenávratně poškozovat životní prostředí. Člověk by měl začít přemýšlet jak životní prostředí nepoškozovat, ale chránit (Earth summit'92, 1992).

3.1.4. Udržitelný rozvoj v České republice

Jako každý stát i Česká republika má svou strategii udržitelného rozvoje zapsanou ve specifickém dokumentu. Tato strategie se řídí pilíři udržitelného rozvoje, ale podstatnou část věnuje výzkumu, rozvoji a vzdělání a řízení věcí veřejných. Jejím účelem je včas varovat před případnými nebo už existujícími problémy, které by mohly ohrozit Českou republiku ohledně udržitelného rozvoje.

Tato strategie podává návrhy na opatření jak těmto problémům zabránit nebo omezit jejich dopad na minimum (Maštalka, 2009).

3.1.5. Územně analytické podklady

Územně analytické podklady jsou potřebné k vyhodnocování aktuálního stavu a rozvoje území. Územně analytické podklady jsou základem pro zpracování Územně plánovací dokumentace. Tyto podklady se používají i pro posouzení vlivu na životní prostředí (Maier, 2009). Tyto podklady obsahují posudky pro vyhodnocení situace na daném území, jeho vývoj, hodnotu či změny za účelem ochrany veřejných zájmů (Šilhánková, 2010). Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu stanovuje, že tyto podklady zajišťuje úřad územního plánování a projednává její Rada obcí pro udržitelný rozvoj.

3.1.6. Dynamika územního rozvoje

Mezi ukazatele rychlosti rozšíření sídla do volné krajiny patří i indikátor používání půdy, který poskytuje informaci o udržitelnosti tohoto rozvoje, ale údaj o vývoji počtu obyvatel není pro tuto informaci relevantní (Earth summit'92, 1992). Tento indikátor je podkladem pro ostatní urbanistické ukazatele, jako je hustota obyvatel osídlené urbanistické části (Malecki, 2009).

3.2. Natura 2000

Natura 2000 je evropský program, který sjednocuje a popisuje systém vzniku chráněných území, a tudíž se ze svého principu snaží o ochranu fauny a flóry. Hlavním cílem této celoevropské soustavy chráněných území je zajistit komplexní ochranu ohroženým, cenným či málo se vyskytujícím rostlinám, živočichům nebo různým přírodním stanovištím. Zajišťuje tedy ochranu biodiverzity. (NATURA 2000 Network Implementation, 2008) Důkazem pro to, jak je pro Evropskou unii biodiverzita důležitá budiž fakt, že evropská organizace CBD (The Convention on Biological Diversity) vyhlásila rok 2010 rokem přírodní rozmanitosti. (Convention on biological diversity, 2011)

3.2.1. Vznik soustavy Natura 2000

Na území, které jsou navrhována, jsou kladeny stále větší nároky ohledně kvality území, na jejich propojení či prostorové uspořádání. Než se stanoví území soustavy Natura 2000 musí být shromážděny všechny odborné podklady. Zohlednit nejperspektivnější a nejhodnotnější oblast a pominout, jednak její využití, ale i vlastnické vztahy (NATURA 2000, 2006).

3.2.2. Směrnice

Při vytváření Natura 2000 se musíme řídit dvěma nejdůležitějšími právními předpisy ohledně ochrany přírody a to směrnicí o ptácích (směrnice 2009/147/ES O ochraně volně žijících ptáků), kde se tyto lokality nazývají ptačí oblasti a směrnicí o stanovištích (92/43/EHS O ochraně přírodních stanovišť), které jsou zde uvedeny pod názvem evropsky významné lokality. Tyto směrnice jsou součástí zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění zákona č. 218/2004 Sb. V těchto směrnicích je uvedeno, jaké druhy živočichů, rostlin či typy stanovišť se mohou řadit mezi chráněné lokality NATURA 2000 (MŽP, 2011).

3.2.2.1. Směrnice o ptácích

Směrnice Evropského parlamentu a rady 2009/147/EC o ochraně volně žijících ptáků, byla zřízena kvůli rychle klesajícímu počtu volně žijících druhů, které je možno nalézt na území Evropské unie. Vzhledem ke klesajícímu počtu těchto ptáků v rámci jednotlivých druhů, začíná nastávat riziko ohrožení biologické rovnováhy, a tím i zamýšlené ochrany životního prostředí. Abychom zachovali životní podmínky a správný chod hospodářské činnosti, měli bychom se začít zajímat o zachování těchto druhů (European Commission Environment, 2011).

Je zapotřebí přijmout taková opatření v rámci ochrany ptáků, která stanovují pravidla a postupy například při lovu a odchytu, aby nebyly loveny mimo lovnou sezónu nebo během období rozmnožování či chovu mláďat případně při obchodu s ptáky nebo při pustošení a znečišťování jejich stanovišť (European Commission, 2006).

Ochrana by měla být také druhově specifická podle daného druhu. Pro úspěšné přežití a rozmnožení jednotlivých druhů je důležitá ochrana stanovišť pro tyto druhy typických, jako například zachování jejich velikosti a přijatelné rozmanitosti. Musíme také brát ohled na stěhovavé ptáky. Členské státy musí přijmout taková opatření, aby zajistily zachování druhu ptáků tak, aby odpovídaly ekologickým, kulturním a vědeckým kritériím, ale také, aby zohlednily hospodářské a rekreační potřeby dle evropské směrnice 2009/147/EC.

Postup při ochraně, zachovávání a obnově biotopů a stanovišť:

- Zakládání chráněných území
- Péče o stanoviště s ekologickými požadavky na chráněná území, ale i mimo ně
- Náprava poničených biotopů
- Produkce nových biotopů

Druhy ptáků, kterých by se ochrana měla týkat:

- Druhy, které jsou pod rizikem vyhubení
- Druhy, na které negativně působí určité změny na stanovištích
- Druhy, které jsou cenné svým počtem, nebo jejich prostorové rozšíření je místně omezené
- Druhy, které mají určitý typ stanoviště

Členské státy musí předložit komisi na základě této směrnice každé tři roky vypracovanou zprávu o provádění tuzemských předpisů (2009/147/EC, 2009).

3.2.2.2. Směrnice o stanovištích

Směrnice o stanovištích (92/43/EEC, 1992) o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin byla zřízena z důvodu zajištění udržitelného rozvoje. Zajišťuje ochranu a udržení biodiverzity s důrazem na sociální, kulturní, hospodářské a regionální nároky. Díky této směrnici můžeme zajistit opatření pro ochranu rizikových stanovišť a druhů, které jsou v ohrožení, a můžeme při tom vyžadovat podporu lidské činnosti. Každé ohrožené stanoviště nebo ohrožený druh, který je součástí Evropského Společenství a jehož sledovaný stav se neustále zhoršuje, by měl být brán v potaz z hlediska aplikace daných opatření. Můžeme poukázat na určité typy druhů či stanovišť, které mají při budování ochrany přednost (MŽP, 2011).

Aby byla ochráněna a zajištěna přírodní stanoviště stejně jako druhy zájmu Společenství v přiměřeném stavu je nutné, aby v ohledu ochrany byly v určité časové době byly vyhlášeny zvláštní oblasti s ochranou za účelem sjednocení evropské ekologické sítě. Lokality, které spadají do oblasti zvláštní ochrany, jsou navrhovány členskými státy. Ve výjimečných případech je také možné, že Společenství může navrhnout lokalitu jako oblast se zvláštní ochranou. Toto je možné pouze v případě, pokud tato oblast považována za prioritní pro zachování

určitých důležitých přírodních stanovišť nebo prioritních druhů i v případě, že tyto oblasti navrhuje členské státy.

Plány a programy významně ovlivňující cíle ochrany v lokalitě, by měly být dostatečně ohodnoceny. Za opatření vedoucí k ochraně přírodních stanovišť a druhů je zodpovědné Společenství a jeho členské státy. Zde však nastává problém finanční stránky. Samozřejmě tento problém z části řeší zásada, že ten kdo znečišťuje, ten taky musí platit, ale toto neřeší problém celý. Proto na základě rozhodnutí Společenství spolufinancovalo a poskytovalo členským státům finanční prostředky. Na krajinnou součást, která je významná pro volně rostoucí rostliny a žijící živočichy bere ohled územní rozvoj i územní plánování. Určuje se taky dohled kontrolující dodržování směrnic z hlediska ochrany přírodních stanovišť a druhů dle evropské směrnice 92/43/EEC.

V soustavách systému NATURA 2000 není cílem vyloučit vliv člověka, protože jeho působení má vliv na mnoho živočišných i rostlinných druhů, které jsou daným systémem chráněny, avšak na dané lokalitě se vyskytují právě díky jeho působení. Vhodná podpora takového jednání, které těmto druhům nenarušuje jejich ochranu, je naopak žádoucí. Zakázané je pouze takové jednání, které by tyto druhy jakkoliv poškozovalo a tím i popíralo poslání samotného systému NATURA 2000. Jakékoliv plány a projekty, které by mohly jakkoliv narušit předmět ochranných druhů a lokalit tedy podléhá kontrole, což má vliv na budoucí realizaci těchto aktivit (NATURA 2000, 2006).

3.2.3. Ochrana Natura 2000

Tato chráněná území jsou daná pro určité druhy či danou lokalitu neboli stanoviště. Ochrana je cílená na určitou oblast či druh, ale nemají společný ochranný systém, jak bývá zvykem u Národní přírodních rezervací. Odlišnosti nastávají při odlišných jevech. Chráněná území vznikají na pozemcích, které se běžně využívají. Jestliže užívání pozemku negativně neovlivňuje ochranu, může se dále využívat, ale jestliže nastane situace, že využívání pozemku narušuje ochranu, musí být zavedena určitá opatření ohledně způsobu užívání. Zákon také myslí na

situace, kdy dojde například k přemnožení ptactva, a mohli by ohrožovat letecký provoz. Tato situace řešena ve směrnících tzv. odchylkami, které umožňují kontrolovat a regulovat ochranu daného předmětného druhu (MŽP, 2011).

3.2.4. Natura 2000 v ČR

Oblasti České republiky, které jsou zahrnuty v systému Natura 2000 zaujímají celkem 14,31% její rozlohy a v rámci tohoto celku bylo vyhlášeno celkem 41 ptačích oblastí o rozloze 705 389 hektarů (8,94% rozlohy) a 1087 evropsky významných lokalit zasahujících oblast 785 582 hektarů (9,96% rozlohy). Za soustavu Natura 2000 na území České republiky je zodpovědné Ministerstvo životního prostředí, které tímto úkolem pověřilo Agenturu ochrany přírody, která přebírá zodpovědnost za inkriminované přírodní oblasti na základě podkladů daného ministerstva (NATURA 2000, 2006).

3.2.5. Natura 2000 v Evropské unii

Evropská unie se snaží, aby všechny členské státy Evropské unie se realizovaly v programu Natura 2000 stejnou měrou, ale situace je taková, že některé vyspělejší státy jsou ohledně ochrany území zařazených do toho programu v mnohem pokročilejší fázi. Toto se týká například Belgie, Dánska nebo Holandska. Bohužel ne všechny státy přistupují k tomuto systému ochrany stejně zodpovědně a mnoho problémů v rámci ochrany evropsky významných lokalit je stále ještě před nimi. Zde jde především o nové členy Evropské Unie jako je Bulharsko či Rumunsko (European Commission Environment, 2011), (NATURA 2000, 2006).

3.2.6. Natura 2000 v Zákoně 114/1992 Sb.

Cílem tohoto zákona je vytvořit s pomocí Evropského společenství a Natura 2000 v České republice ochranu biodiverzity, ohleduplnější hospodaření s přírodními zdroji, zachování přírodní krás a jejich hodnot, stejně jako obnovení přírodní rovnováhy v krajině a to všechno za cílené pomoci příslušných krajů, obcí, správců pozemků nebo vlastníků pozemků. O ochranu přírody a krajiny se stará jak

stát, tak i právnické či fyzické osoby. Do ochrany přírody a krajiny jsou zahrnuty horniny, nerosty, paleontologické nálezy, geologické celky, planě rostoucí rostliny a společenstva a volně žijící živočichové. Zahrnuje také péči o vzhled a přístupnost krajiny a ekologických systémů či krajinných celků jak definuje zákon č. 144/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

3.3. Urbanismus a územní plánování

Zabývá se rozvojem regionů a měst s ohledem na člověka a jeho bydlení. Jde o prostorové uspořádání v krajině tak, aby byly zachovány přírodní zdroje, kvalita životního prostředí a struktura krajiny (Maier, 2000). Územní plánování je časově závislý proces, jelikož utváření krajiny závisí na potřebách člověka. Územní plánování nesmí opomenout při změnách krajiny to, jak to danou krajinu ovlivní. Velkým a dlouhodobým cílem je zachování stejných podmínek i pro budoucí generace. Změny v krajině ovlivňují potřeby lidí, ale i ty se mění, což se také promítá do krajiny (Bourassa, 1991). Zde nastávají zpětné vazby mezi fyzickou a kulturní krajinou, které se projevují v čase. Krajina, na kterou se díváme dnes, je výsledkem kulturních a historických hodnot (Marcucci, 2000).

3.3.1. Krajina

Dle zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je krajina systém vzájemně propojených ekosystémů mezi sebou. V krajině na sebe působí jak člověk, tak příroda. Při utváření krajiny nastávají neustále změny jak v oblasti ekologické, tak v oblasti kulturní. Z hlediska času jsou tyto změny velice dlouhodobé. Při plánování krajiny nastává interakce mezi časem a plochou (Oriol, 1971). Důležitým činitelem při rozvoji krajiny je krajinné a územní plánování. Je velmi důležité, aby ten, kdo vytváří územní plán, vzal v úvahu krajinu jako komplexní část. Při změnách v krajině může hrát velkou roli zachování takové krajiny, která má pro život člověka dlouhodobý význam. (Wickham, 2010)

Hlavní požadavek pro udržitelný zdroj je takový, že krajina musí sloužit jak pro současnou generaci, tak pro tu budoucí. Každá krajina je jedinečná, ale taky velmi složitá. Krajinu nemůžeme ničím nahradit, protože je ve svých rysech po kulturní stránce unikátní. Když u skutečného průběhu plánování krajiny odhadujeme budoucí hodnoty, je zásadním cílem údržba prostředí, které nám vytváří obživu a materiál, ale také atmosféru pro náš život. Aby nedocházelo k velkému zneužívání krajiny, měla by se také chránit a to z důvodu biodiverzity, zachování přirozených společenstev a také genetického postupného vývoje (Brundtland, 1987).

3.3.2. Územní systém ekologické stability

Dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny je definice územního systému ekologické stability následující: „ ... *vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu*“, přičemž se snaží o její zvýšení. Významnými prvky jsou např. biocentrum, biokoridor či interakční prvky.

Ekologicky významné úseky krajiny jsou důležitým aspektem pro zajištění ekologické stability krajiny. Jsou to zejména ty části krajiny, v kterých převládají ekosystémy s větší ekologickou stabilitou tzv. se stálým ekologicky symetrickým společenstvem organismů (Mackovčín, 2000).

Ekosystémy s velkou ekologickou stabilitou mohou odolávat negativním vlivům vůči způsobeným okolními změnami ovlivňující ekosystém, ale ekosystémy s malou ekologickou stabilitou tento nápor nemusí vydržet (Míchal, 1994).

Jedním z prvků ochrany krajiny je rovněž i ochrana krajinného rázu. Tato ochrana se snaží o zachování struktury specifického území, které obsahuje seskupení přírodních a lidských složek, jenž napomáhá k udržitelnému rozvoji těchto území (Maier, 2000). Tento rozvoj můžeme chápat jako omezení pustošení krajiny při jejím využívání. Proto jsou v této krajině dosaženy ekologické limity při využívání neobnovitelných a obnovitelných přírodních zdrojů. Mezi cíle vytváření územního systému ekologické stability patří zachování a podpora genetické diverzity živých organismů v krajině, zaručení dobrého působení na okolí a na části krajiny s menší ekologickou stabilitou a jejich části, pomoc při možném využití krajiny z mnoha důvodů a zachování význačných krajinných úkazů (Šilhánková, 2010).

3.3.2.1. Prvky ÚSES

Biocentrum - je stanoviště či soubor stanovišť, které svou rozlohou a zajištěním specifických ekologických podmínek usnadňuje přežití v prostředí ekologicky vyváženým společenstvím organismů (Braniš & [ed.], 1999). Jeho účelem je vytvářet ekologicky významné části krajiny, díky nimž zajistí život druhům a celým

genofondům v dané krajině. Maděra & Zimová (2005) uvádí, že biocentra můžou tvořit:

- lesy
- křoviny
- travní porosty
- mokřady
- vodní plochy
- skalní útvary

Biokoridor - je území, jež zajišťuje stěhování a šíření organismů mezi biocentra a vytváří síť biocenter dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Biokoridory nezajišťují trvalý život druhů společenstev, ale jen umožňují přesun živočichů v krajině. Biokoridor je složen z ekologicky významných prvků krajiny a je součástí ÚSES. Biokoridory nejsou jen důležitým segmentem pro migraci, ale mohou i kladně ovlivňovat rozsáhlé nestabilní plochy přetvořené člověkem. (Econnect, 2011) Podle Maděry & Zimové (2005) je může dělit podle druhu na:

- lesní
- křovinné
- travní
- vodní
- mokřadní
- ekotonové (les-louka, rybník-louka)

Interakční prvek - je podstatnou ekologickou součástí krajiny s liniiovými společenstvy, která zajišťuje vytváření životních podmínek pro společenstva. Interakční prvky slouží k tomu, aby biocentra a biokoridory kladně působily na okolní ekologicky nestabilní krajinu. Zprostředkovává potravu, útočiště a podmínky pro množení. Čím více jsou interakční prvky kompaktní, tím lépe je zajištěna

ekologická stabilita. Příklad interakčních prvků v krajině např. remízky, osamocené stromy, ale i skupiny stromů, aleje, atd. (Maděra & Zimová, 2005).

3.3.3. Krajinný ráz

Meinig (1976) kombinuje fyzický a psychologický aspekt vnímání krajiny následovně: „Krajina není jen to, co vidí naše oči, ale i to, co se skrývá v naší hlavě.“

Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny definuje krajinný ráz následovně: „... *přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti.*“ Krajinný ráz je utvářen charakteristickými přírodními a lidskými potřebami. Charakteristické vlastnosti krajinného rázu jsou vytvářeny přírodou a krajinou užívaného území, které se následně projevují v krajině, jak uvádí Löw & Míchal (2003).

Při zásahu do krajinného rázu bychom měli dbát na nenarušení významných krajinných prvků, kulturních dominant krajiny či zvláště chráněných území. Měli bychom také brát v potaz estetickou a přírodní hodnotu ochrany. Pro ochranu krajinného rázu existuje i možnost vyhlášení přírodního parku (Maděra & Zimová, 2005).

3.3.3.1. Významný krajinný prvek

Vytváří vzhled krajiny a zajišťuje udržení ekologické stability. Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny uvádí mezi významné krajinné prvky např. lesy, meze, stepní trávníky, trvalé travní plochy vodní toky, přirozené, ale i umělé skalní útvary, jezera, rybníky, rašeliniště, mokřady, remízky, zkameněliny, naleziště nerostů, odkryvy, výchozy nebo také údolní nivy, parky či historické zahrady.

3.4.Aspekty soustavy Natura 2000 v územním plánu

3.4.1. Zachování a ochrana přírodních stanovišť volně žijících živočichů

Jedním z nástrojů v územním plánu jsou biocentra, která se snaží svou rozlohou a vyhovujícím ekologickými podmínkami zajistit život přírodních společenství. Pro zachování ekologické stability se budují tzv. biokoridory, které spojují jednotlivá biocentra. Ty umožňují migrování dílčích organismů mezi nimi. Dalším nástrojem jsou interakční prvky, což jsou poměrně ustálené segmenty krajiny, které působí kladně na své okolí (Magistrát města Zlína, 2011).

V těchto přírodních stanovištích jsou převážně přípustné pouze lesní plochy, půdoochranné zeleně s výhradou elementárního hospodaření, vodní toky a plochy, sadba a dosadba dřevin shodná s požadavky ÚSES a krajinná zeleň. Dovoleny jsou také nepostradatelné liniové technické stavby a dopravní infrastruktura, či pěší nezpevněné cesty. Tyto krajinné prvky jsou určeny k hlavnímu zajištění ekologické stability a pro zachování účelných i estetických hodnot krajiny a pro zajištění ekologické stability (Územní plán Obce Držková). Dále to mohou být národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky. Tato ochranná pásma mají sloužit k zabránění a ochraně z hlediska negativních vlivů, které mohou vycházet z okolí (Příroda, 2010).

3.4.2. Ochrana volně žijících ptáků

Při ochraně volně žijících ptáků vytváříme ptačí lokality, které se snaží vymezit oblast, kde se dotčený druh vyskytuje. Je snaha zachovat jejich nejmenší přírodní životní prostor, který daný druh obývá z důvodu zachování druhu. Stanoviště se vytváří z hlediska zachování velikosti a její biodiverzity (MŽP, 2011). Během změn územního plánu může dojít k narušení ptačích oblastí z důvodu zmenšení velikosti lesních porostů, což může mít za následek možný pokles kvantity potravy nebo také úbytek velikosti případných hnízdicích biotopů. Těžební práce v oblasti ptačích lokalit se musí provádět mimo dobu hnízdění ohrožených ptačích druhů.

4. Charakteristika studijního území

4.1. Obec Držková

Obec Držková leží v nejsevernějším bodu okresu Zlín. Obec se nachází v oblasti Hostýnských vrchů a v její blízkosti se nacházejí města Zlín, Vsetín a Bystřice pod Hostýnem, která jsou od obce vzdáleny zhruba 20 km. Její střední nadmořská výška je 380 m. n. m. (Města, obce a vesnice ČR, 2010). Katastrální území obce Držková je obklopeno katastrálními územími obcí Kašava, Vlčková, Hošťálková, Podkopná Lhota, Rusava a Rajnochovice. Veškeré katastrální území je začleněno do Přírodního parku Hostýnských vrchů, severní oblast je prvkem Natura 2000 vzhledem k výskytu Ptačí oblasti.

Na severu, západě a severozápadě od Obce Držková mimo její katastrální území se nalézají evropsky významné lokality EVL Tesák, EVL Ondřejovsko, EVL Rusava-Hořansko a EVL Velká Vela. Na území Obce Držková se nacházejí složky územního systému ekologické stability regionálního a neregionálního hodnoty (Územní plán obce Držková, 2010). Obec je osídlena 360 obyvateli (ČSÚ, 2011). Horní hranice osídlitelnosti obyvatel obce je přibližně 400 obyvatel. Nejvyšší bod obce se nalézá v lokalitě „U tří kameňů“ s nadmořskou výškou 748 m. n. m. Nejnižší položený bod je osada „Teplica“ s nadmořskou výškou 355 m. n. m. Obec má dva trojmezní body. První z nich je v oblasti Trojáku a druhý v oblasti U tří kameňů. V obci Držková se taky nachází hora „Holý vrch“ s nadmořskou výškou 715 m. n. m. Tato hora je součástí Hostýnských vrchů a je jejím domnělým středem. Obec má rovněž velké přírodní bohatství, což dokazují tři přírodní rezervace a to Skaly, Holíkovu rezervaci a Solisko (Města, obce a vesnice ČR, 2010).

Na území obce se nachází převážně luční a lesní krajina, na které je umístěna rozšířená zástavba a kde jsou infiltrovány luční a pastvinové ekosystémy. V krajině je zastoupena i skalní složka, která spadá do chráněného území. Krajina je zde ekologicky stabilní. Nacházejí se zde lesy, vodoteče, květnaté louky, zeleň což jsou blízká společenstva (Územní plán obce Držková, 2010). Obec hospodaří s celkovou výměrou v katastru 2086 ha, z toho je 270 ha zemědělské půdy, 1752 ha

lesů, 6 ha vodních ploch, 8 ha zastavěných ploch a 50 ha ostatních ploch (ČSÚ, 2011).

Krajina obce je vhodná pro rekreaci jak dlouhodobou, tak i krátkodobou. Bezprostředně na toto území navazuje oblast, která je turisticky přitažlivá, jako je například Troják, Tesák, Zoo Lešná a její zámek či hrad Lukov (Evropská databanka, 2010).

4.2. Územní plán Obce Držková

4.2.1. Koncepce rozvoje území obce

Koncepce územního plánu je stavěna na předpokladech zachování trvalé harmonie všech přírodních, kulturních, ale i civilizačních hodnot území z hlediska péče o životní prostředí. Prioritou této koncepce je zajištění rozvoje území tak, aby splňovalo všechny výše uvedené hodnoty, ale při tom byl zachován charakter obce, tak její identita (Územní plán obce Držková, 2010).

4.2.1.1. Ochrana a rozvoj hodnot území

V územním plánu jsou respektovány hodnoty území jako minimalizace záboru zemědělské půdy, respektování hranice pohledových horizontů, ochrana nejhodnotnější části krajiny jako je Ptačí oblast, přírodní památky Holíkova rezervace, Skály a Solisko, lesy, vodní toky a plochy, krajinná zeleň, původní urbanistická struktura, kulturní památky a její architektura, systém ÚSES a jeho propojení s ostatními přilehlými obcemi (Územní plán obce Držková, 2010).

4.2.2. Stanovisko dotčených orgánů

Krajský úřad Zlínského kraje odbor životního prostředí a zemědělství jako příslušný orgán v oblasti ochrany přírody a krajiny podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů navrhl v oblasti severní části katastrálního území Obce Držková ptačí oblast Hostýnské vrchy, která je soustavou Natura 2000. Je zde významná lokalita pro výskyt Strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) a také Lejska malého (*Ficedula parva*), pro které je tato ptačí oblast navržena. Územní plán Obce Držková byl na základě stanoviska dotčeného orgánu posouzen na soustavu Natura 2000 dle evropské směrnice 92/43/EHC.

Krajský úřad Zlínského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství jako příslušný správní orgán ohledně vlivu na životní prostředí dle ustanovení zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí nevyločil vliv územního plánu na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a z toho důvodu bylo vypracováno vyhodnocení vlivů na životní prostředí.

4.2.3. Krajinný ráz obce Držková

Obec Držková je zasazena do údolí s drobnými zahradami a ovocnými sady navazujícími vzájemně na sebe. Zastavěná území jsou rozšířena po celém území a nacházejí se zde i osaměle stojící domy. Ve velkém počtu jsou zastoupeny zastaralé stavby, jako jsou například dřevěnice či stodoly. Zájmové území tvoří

uzavřenou krajinnou plochu s velmi rozmanitým charakterem. Nacházejí se zde pastviny, lesy, sady, ale i lesní porosty. Oblasti zalesněných kopců jsou tvořeny lokálními a regionálními významnými krajinnými prvky. Na území Obce Držková jsou oblasti s ochranným pásmem a lokality s větší intenzitou krajinného rázu obydlí a krajiny. Obec Držková se může pyšnit velkou krajinotvornou zelení, hodnotnými společenstvy či pestrým zastoupením biochorů (Územní plán obce Držková, 2010).

4.2.4. Ochrana přírody

Podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny se dodržuje ochrana přírody. Území Obec Držková zasahuje svou rozlohou do Přírodního parku Hostýnských vrchů, kde se nacházejí přírodní památky tzv. malé oblasti s obzvláště chráněným územím.

4.2.5. Přírodní památky

4.2.5.1. Přírodní památka Solisko

Přírodní památka Solisko se nachází v ústřední části Hostýnských vrchů. Nachází se severozápadně od vrchu Solisko. Celková rozloha přírodní památky je 9,93 ha. Přírodní památka Solisko je na území Ptačí oblasti o rozloze 5176,9520 ha, kde je zjištěn výskyt strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) a lejska malého (*Ficedula parva*) (Polčák, 2006). V této přírodní památce je z velké části zastoupen bukový porost. Jedním z důvodů ochrany této přírodní památky je zastoupení prvotní karpatské jedlo-bučiny. Můžeme zde naléznout pozůstatky někdejších jedlo-bukových porostů (NATURA 2000, 2006).

4.2.5.2. Přírodní památka Holíkova rezervace

Přírodní památku Holíkova rezervace můžeme nalézt na jihozápadě Hostýnských vrchů. Nachází se 1 km na sever od Obce Držková pod špičkou kopce Horní Lázek. Celková rozloha Holíkovy rezervace je 6,22 ha. Důvodem ochrany této

rezervace je uchování původního společenstva porostů a dřevin v Hostýnských vrších (NATURA 2000, 2006).

4.2.5.3. Přírodní památka Skály

Přírodní památku Skály najdeme v Hostýnských vrších na jejich jihovýchodní straně 0,6 km na sever od Obce Držková. Její celková rozloha je 6,99 ha. Důvodem ochrany této přírodní památky je charakteristický příklad pískovcového skalního útvaru soluňského souvrství lesního porostu (NATURA 2000, 2006).

4.2.6. Soustava Natura 2000

4.2.6.1. Ptačí oblast Hostýnské vrchy

Ptačí oblast Hostýnské vrchy se nachází v oblasti Karpat. Celková rozloha Ptačí oblasti je 5177 ha. Celá ptačí oblast zasahuje do katastrálního území tří obcí. Z velké části zde převládají lesnaté plochy. Zbytek jsou pastviny, louky, obydlí a vodní toky. Důvodem ochrany soustavy Natura 2000 jsou zachovalé pozůstatky původního bukového a jedlo-bukového porostu s náznakem typických rysů pralesa. Tyto lokality jsou význačné pro sídlení strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) a lejska malého (*Ficedula parva*) (Polčák, 2006).

4.2.7. Územní systémy ekologické stability

Nadregionální ÚSES

Na území Obce Držková se nachází nadregionální biokoridor, který prochází především zalesněnými oblastmi na severozápadě Obce Držková. Tento biokoridor spojuje dvě regionální biocentra a to RBC Solisko a RBC Humenec a osm lokálních biocenter LBC U Humence, LBC Pod kamenitou, LBC Dolinky, LBC Nad Košařisky, LBC U Hrabčí, LBC Pod Soliskem, LBC Nad Soliskem a LBC U tří Kamenů.

4.2.7.1. Regionální ÚSES

Na území obce Držková jsou pouze dvě regionální biocentra RBC Solisko a RBC Humenec, která jsou propojena nadregionálním biokoridorem. Nachází se zde i regionální biokoridor, který spojuje RBC Solisko a LBC U Drviska a LBC Okluk.

4.2.7.2. Lokální ÚSES

Lokální územní systém ekologické stability v Obci Držková je z velké části utvářen biocentry převážně lesních druhů a lokálními biokoridory, které spojují lokální biocentra. LBC Bílý Kopeček, LBC Sýkornice, LBC U Láška jsou propojeny lokálními biokoridory s RBC Solisko a LBC Nad Košařisky.

4.3. Územní plán obce Král'ova Lehota

4.3.1. Řešené území

Obec Král'ova Lehota leží v okrese Liptovský Mikuláš v severovýchodní části Národního parku Nízke Tatry. Její celková rozloha je 525 ha. Počet obyvatel dané obce je 630. Největší část katastrálního území pokrývají lesy a jiné převážně méně přístupné lokality. Poměrně velkou část tvoří ochranné lesy, přičemž zbylá krajina je převážně skalnatá a podmáčená (Obec Král'ova Lehota, 2011).

4.3.2. Koncepce rozvoje území obce

Tato koncepce se snaží o zachování již existujících přírodních, kulturních a historických památek s ohledem na životní prostředí. Jednou z předností koncepce je zachování jedinečnosti krajinného celku a při přetváření území nenarušení krajinného rázu. Přitom je brán ohled na zachování charakteru a totožnosti obce (Územní plán Král'ova Lehota, 2007).

4.3.3. Ochrana přírody

Katastrální území Obce Král'ova Lehota svou částí zasahuje do ochranného pásma Národního parku Nízkých Tater. Dle zákona č. 543/2002 Sb. o ochraně přírody a krajiny se postupuje v dané lokalitě tak, aby byla ochrana přírody zcela komplexní. Tento zákon vymezuje ochrannou činnost, která udává jak posuzovat krajinu vzhledem k její ochraně. Snaží se o zachování druhového zastoupení rostlin a živočichů, krajinou strukturu a významné krajinné prvky.

4.3.4. Soustava Natura 2000

Ptačí oblast Nízké Tatry se rovněž nachází nejen na katastrálním území obce Král'ova Lehota, přičemž celková rozloha ptačí oblasti Nízké Tatry je 96 951 ha (Obec Král'ova Lehota, 2011).. Patří mezi nejvýznamnější ptačí oblasti pro sídlení orla skalního (*Aquila chrysaetos*), tetřeva obecného (*Tetrao tetrix*), tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*), datla tříprstého (*Picoides tridactylus*), sýce rousného (*Aegolius funereus*), kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*) a jeřábka lesního (*Bonasa bonasia*) (Územní plán Král'ova Lehota, 2007).

4.3.5. Evropsky významné lokality

4.3.5.1. Kráľovohoľské Nízké Tatry

Nachází se na území Obce Král'ova Lehota. Její celková rozloha je 35513,27 ha. Předmětem ochrany jsou javoro-bukové horské lesy, lipovo-javorové

lesy, bukové a jedlové lesy, lipovo-javorové lesy, jsou zde pozůstatky vápencových borovico-smrkových lesů a kyselomilné a vápencomilné bukové lesy (Národní park Nízke Tatry, 2011).

4.3.6. Územní systémy ekologické stability

Na území obce je nadregionální biocentrum Kráľovoľské Nízke Tatry, nadregionální biokoridor Nízke Tatry, nadregionální vodní biokoridor Čierný Váh, regionální biocentrum Sekanica a lokální vodní biokoridor Boca (Územní plán Kráľova Lehota, 2007).

4.4.Aspekty Natura 2000 v územním plánu obce Držková

Při hodnocení územního plánu a nastavení mezních hodnot se postupovalo podle zákona č.114/1992 Sb. O ochraně přírody a krajiny a zákona č. 17/1992 Sb. O životním prostředí. Na hodnoceném území jsou uznávány všechny přírodní hodnoty, jako je Ptačí oblast, lesy, krajinná zeleň či malé plochy chráněných území přírody.

4.4.1. Oblast Natura 2000

Záměrem zhodnocení bylo zjistit, zda územní plán nemá záporný vliv na ochranu a kompaktnost Evropsky významné lokality a Ptačí oblasti. Z posouzení je zřejmé, že územní plán nijak negativně neohrožuje biotopy, které jsou důležité pro hnízdění strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) a lejska malého (*Ficedula parva*). Územní plán bere v potaz chráněné území. Na hranici s Ptačí oblastí se nachází stávající rekreační oblast, která nijak negativně neovlivňuje Ptačí oblast především z důvodu zákazu vytváření nové stavební činnosti (Územní plán Král'ova Lehota, 2007).

4.4.2. Chráněné části krajiny

V oblasti hodnocení pozemků určených k plnění funkce lesa je vliv mírně negativní z důsledků zmenšení lesních ploch na užití povodňového opatření. Tato změna vyžaduje jinou skladbu lesního porostu a jiný postup při obhospodařování těchto porostů. To může mít za následek úbytek potravy a pokles možných hnízdících biotopů pro strakapouda bělohřbetého (*Dendrocopos leucotos*) a lejska malého (*Ficedula parva*). Těžba dřeva a k ní přidružené práce, stejně tak jako práce stavební, se musí vykonávat v jiném období, než v době hnízdění těchto chráněných druhů. Kompaktnost lokalit s ekologickou úlohou tak nebude těmito změnami nijak ovlivněna (Územní plán Král'ova Lehota, 2007).

4.4.3. Územní systém ekologické stability

Díky územnímu plánu jsou určeny chybějící ÚSES a jsou vytvářeny odhady pro uskutečňování chybějících ÚSES, což má pro územní plán pozitivní vliv.

4.4.4. Krajinný ráz

Důležitým bodem zájmového území je zachování původního krajinného rázu. Bohužel, v územním plánu jsou realizovány stavby nových objektů, jež mohou nepříznivě ovlivnit využití území. Nejvíce mohou negativně ovlivnit krajinný ráz osamocené stavby ve volné krajině. Zalesňování dalších území není vhodné z důsledku ochrany přírody a krajiny.

4.5. Aspekty Natura 2000 v územním plánu obce Král'ova Lehota

Při hodnocení územního plánu obce a nastavení limitů se postupovalo dle zákona č. 543/2002 Sb. o ochraně přírody a krajiny a zákona 17/1992 Sb. o životním prostředí. Na hodnoceném území jsou uznávány všechny přírodní hodnoty, jako je Ptačí oblast, Evropsky významné lokality, Národní parky, lesy, krajinná zeleň či malé plochy chráněných území přírody.

4.5.1. Oblast Natura 2000

Územní plán nenarušuje oblasti Natura 2000 ani nemá negativní vliv na ochranu a ucelenost Evropsky významných lokalit a Ptačích oblastí. Z posouzení je zřejmé, že nijak negativně neohrožuje biotopy důležité pro hnízdění orla skalního (*Aquila chrysaetos*), tetřeva obecného (*Tetrao tetrix*), tetřev hlušec (*Tetrao urogallus*), datla tříprstého (*Picoides tridactylus*), sýce rousného (*Aegolius funereus*), Kulíška nejmenšího (*Glaucidium passerinum*) a jeřábka lesního (*Bonasa bonasia*). Území plán respektuje chráněná území. V oblasti Natura 2000 je nepřípustná výstavba obydlí a jakákoliv výroba.

4.5.2. Chráněné části krajiny

V oblasti hodnocení pozemků v chráněné oblasti krajiny není žádný negativní vliv. Celistvost lokalit s ekologickou úlohou, tak nebude těmito změnami nijak ovlivněna.

4.5.3. Územní systém ekologické stability

Lokální územní systém ekologické stability ještě není vypracován, takže nelze hodnotit vliv na tento aspekt.

4.5.4. Krajinný ráz

Důležitým bodem zájmového území je zachování původního krajinného rázu. I když v územním plánu je realizována výstavba nijak by neměla ovlivnit či pozměnit krajinný ráz.

4.5.5. Porovnání s obcí Držková

Pokud porovnáme celkovou výměru Obce Držková a Obce Král'ova Lehota je zřejmé, že Král'ova Lehota je o ¼ celkové rozlohy menší, ale při tom soustava Natura 2000 zabírá 60 % celkové výměry. Oproti tomu Obec Držková má pouhých 30% soustavy Natura 2000 celkové výměry.

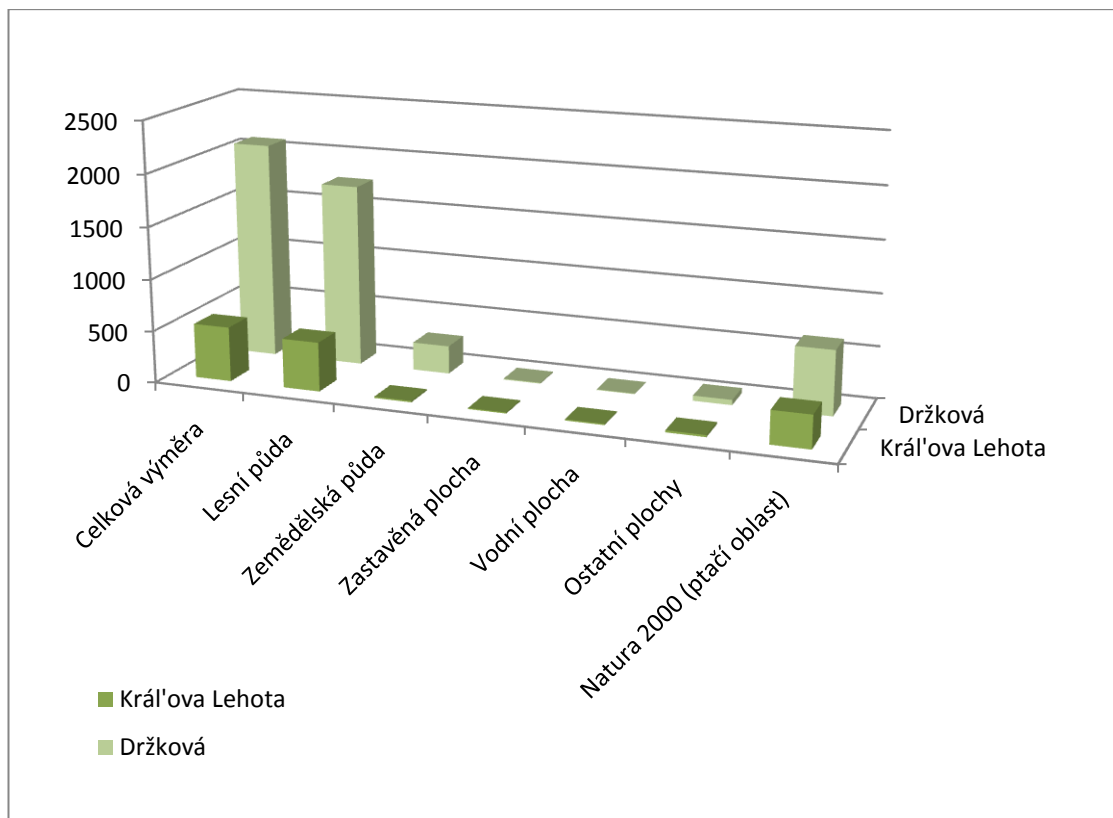
Tab. č. 1 - Druh a výměra krajinných struktur (ČSÚ, 2011).

Druh pozemku	Výměra (ha)	
	Držková	Král'ova Lehota
Celková výměra	2086	525
Lesní půda	1751	472
Zemědělská půda	270	13
Zastavěná	8	10
Vodní plochy	6	11
Ostatní plochy	50	19
Natura 2000	619,6	314,2

Z tabulky je vytvořen graf, který názorně ukazuje rozdíly mezi obcemi Držková a Král'ova Lehota.

Graf č. 1- Grafické porovnání obcí

5. Diskuze

Problematika daného tématu je řešena v mnoha publikacích. Názory na krajinu a její strukturu se u autorů moc neliší. Autoři se v názoru převážně shodují. Ochrana přírody je řešena v evropském programu Natura 2000, jejíž limity musí splňovat i Česká republika. Směrnice a zákon nám udává, jak postupovat při ochraně přírody a krajiny pro její zachování pro budoucí generace. Příkladem pro užití v praxi je řešená Obec Držková.

6. Závěr

Cílem této práce bylo rešeršní zpracování hledisek soustavy Natura 2000 v územním plánu z odborných publikací, článků a internetových zdrojů. Nelze do budoucna přírodu neustále devastovat, a proto je důležité vyhodnotit vlivy na soustavu Natura 2000. Posuzování soustavy Natura 2000 má velký vliv na budoucí generace. Důležitost je kladená na ochranu zájmového území z důvodu zachování biodiverzity, krajinného rázu, ale také udržitelného zdroje. V územním plánu se soustava Natura 2000 promítne jako lokální, regionální a nadregionální lokality, jež jsou propojeny biokoridory, jsou zde navrhнуты ptačí oblasti a evropsky významné lokality. V práci je uveden příklad, jak soustava Natura 2000 ovlivňuje územní plán v praxi. V této práci byly také zmíněny důležité poznatky z oblasti krajiny, trvale udržitelného zdroje, územního systému ekologické stability, ale hlavně soustavy Natura 2000.

7. Přehled literatury a použitých zdrojů

Boulanger, P. M, 2008; Sustainable development indicators: a scientific challenge, a democratic issue; in S.A.P.I.E.N.S ,1, 1 - 59

Bourassa, S. C., 1991: The Aesthetics of Landscape, Belhaven Press, London

Braniš, M.,&[ed.], 1999: Výkladový slovník vybraných termínů z oblasti ochrany životního prostředí a ekologie, Academia, Praha, 46 s.

Brundtland, G.H., 1987: Our Common Future Greven, Světová komise pro životní prostředí a rozvoj, 297 s.

Convention on biological diversity, 2011, online: <http://www.cbd.int/>, cit 6.4.2011

ČSÚ, 2011: Český statistický úřad, Praha, online: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>, cit. 6. 4. 2011

Directive 2009/147/EC of the European parliament and of the council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds

Directive 92/43/EEC of 21. 5. 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora

Earth summit '92, 1992: The United Nations Conference on Environment and Development Rio de Janeiro, Regency Press Corporation, London, 254 s.

Econnect news, 2011, online: <http://www.ecn.cz/rtk/catalogue-gis/eng/aopk/naduses/naduses.htm>, cit. 6.4.2011

European Commission, 2006: Nature and biodiversity case Ruling of the European Court of Justice, Official Publications of the European Communities, Luxembourg, 128 s.

European Commission Environment, 2011, European Commission, online:http://ec.europa.eu/environment/nature/legislation/birdsdirective/index_en.htm, cit. 17. 4. 2011

Evropská databanka, 2010: Evropská databanka, online: <http://www.edb.cz>, cit. 10. 4. 2011

Löw, J., & Míchal, I., 2003: Krajinný ráz, Lesnická práce, s.r.o.,Kostelec nad Černými lesy

- Mackovčín, P., 2000: A multi-level ecological network in the Czech Republic: Implementating the Territorial System of Ecological Stability, *GeoJournal*, Springer, 211-220 s.
- Maděra, P., Zimová, E., 2005: Metodické postupy projektování lokálního ÚSES, Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně a Löw a spol., Brno
- Maier, K., 2009: Principy a pravidla územního plánování, ÚÚR, Brno
- Maier, K., 2000: Územní plánování, České vysoké učení technické v Praze, Praha, 85 s.
- Magistrát města Zlína, 2011, Zlín, online: <http://www.zlin.eu>, cit. 16. 4. 2011
- Malecki, E. J., 2009 : Technology and Economic Development: The Dynamics of Local, Regional, and National Change, School of Public Policy and Management, Ohio State University
- Maštálka, M., 2009: Územně promítnutelné indikátory udržitelného rozvoje, Vysoké učení technické v Brně, Brno, 33 s.
- Marcucci, Daniel J., 2000: Landscape history as a planning tool, *Landscape and urban planning* 49, 61-87 s
- Meinig, D. W., 1976: The beholding eye, Ten versions of the same scene, *Landscape Architecture*, 66, 47-54 s.
- Města, obce a vesnice ČR, 2010: Města, obce a vesnice ČR, online: <http://www.obce-mesta.info>, cit. 18. 3. 2011
- Míchal, I., 1994: Ekologická stabilita, Veronica, Brno, 242 s.
- MŽP, 2011: Ministerstvo životního prostředí, Praha, online: <http://www.mzp.cz>, cit. 15. 4. 2011
- Národní park Nízké Tatry, 2011: Národní park Nízké Tatry, online: <http://www.napant.sk>, cit. 24. 4. 2011
- NATURA 2000, 2006: NATURA 2000 AOPK ČR, online: <http://www.nature.cz>, cit. 25. 3. 2011
- Oriel, H. B. ,1971: Landscape planning: An introduction to theory and practice
- Obec Král'ova Lehota, 2011: Král'ova Lehota, online: <http://www.kralovalehota.sk>, cit. 16. 4. 2011

Polčák, J., Vermouzek, Z., Hora, J., 2006: Metody monitoringu ptačích oblastí Hostýnské vrchy, Dep. AOPK, Praha

Příroda, 2006: PŘÍRODA.cz, online: <http://www.priroda.cz>, cit. 20. 3. 2011

Report of the world Commission on environment and Development, 1987; United nations 42/187

Report on implementation of the NATURA 2000 NETWORK in Europe, 2008, online: http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/natura_report_implementation.pdf, cit. 6.4.2011

Šilhánková, V., 2010: Urbanismus a územní plánování, Univerzita Pardubice, Pardubice, 126 s.

Územní plán Obce Držková, 2010

Územní plán Obce Král'ova Lehota, 2007

Wickham, D., 2010: A national assessment of green infrastructure and change for the conterminous, Landscape and Urban Planning 94, 186 - 195

United States using morphological image processing

Zákon 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí, v platném znění.

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, v platném znění

Zákon č. 543/2002 Sb. o ochrane přírody a krajiny, v platnom znení

8. Přílohy

Výřez č. 1-Lokální biocentrum Dolinky

Foto č. 1- hranice lokálního biocentrum

Foto č. 2- druhová skladba biocentra

Foto č. 3- hranice biocentra

Foto č. 4 – druhová skladba biocentra

Foto č. 5 – hranice biocentra

Foto č. 6 – hranice biocentra

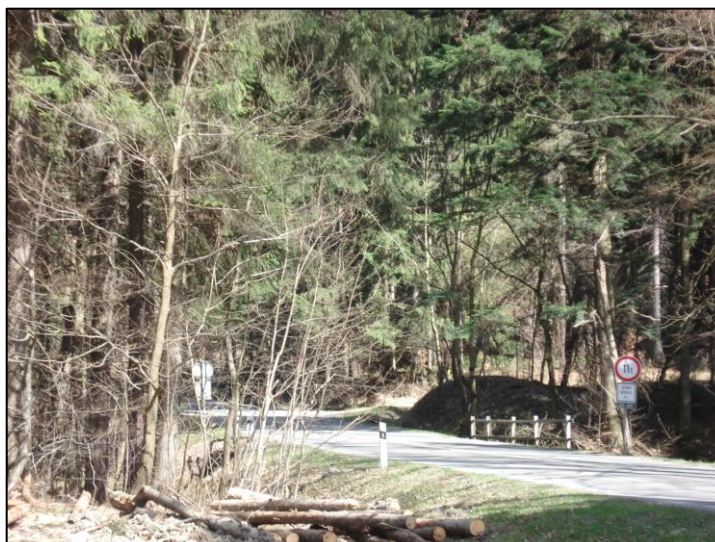
Výřez č. 2 –Nadregionální biokoridor

Fotka č. 7- nadregionální biokoridor

Foto č. 8- nadregionální biokoridor

Výřez č. 3 – přírodní památka Skály

Foto č. 9 – přírodní útvary nacházející se PP

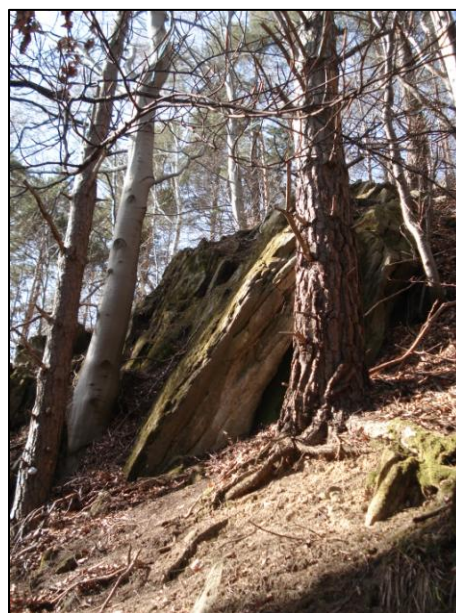

Foto č. 10 – přírodní útvary nacházející se v PP

Foto č. 11 – vysílač v blízkosti PP

Foto č. 12 - přírodní útvary nacházející se v PP

Foto č. 13 – pohled z PP na Obec Držkovou

Foto č. 14 - přírodní útvary nacházející se v PP

Výřez č. 4 – Ptačí oblast na katastrálním území Obce Držková

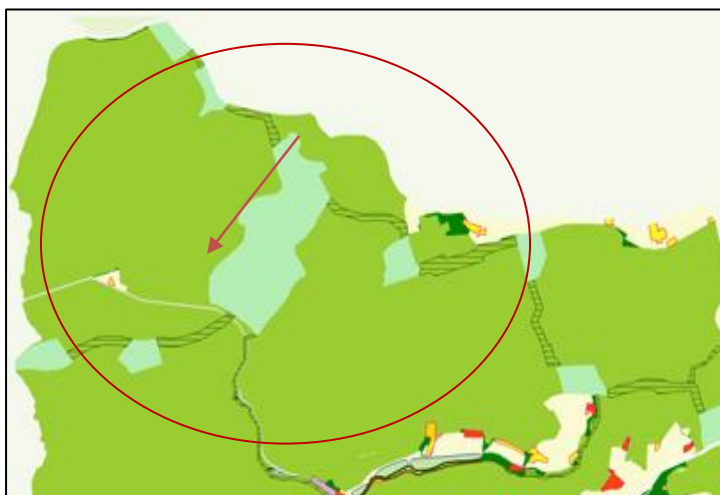

Foto č. 15 – pohled na Ptačí oblast Hostýnské vrchy

Foto č. 16- pohled na Ptačí oblast Hostýnské vrchy

